

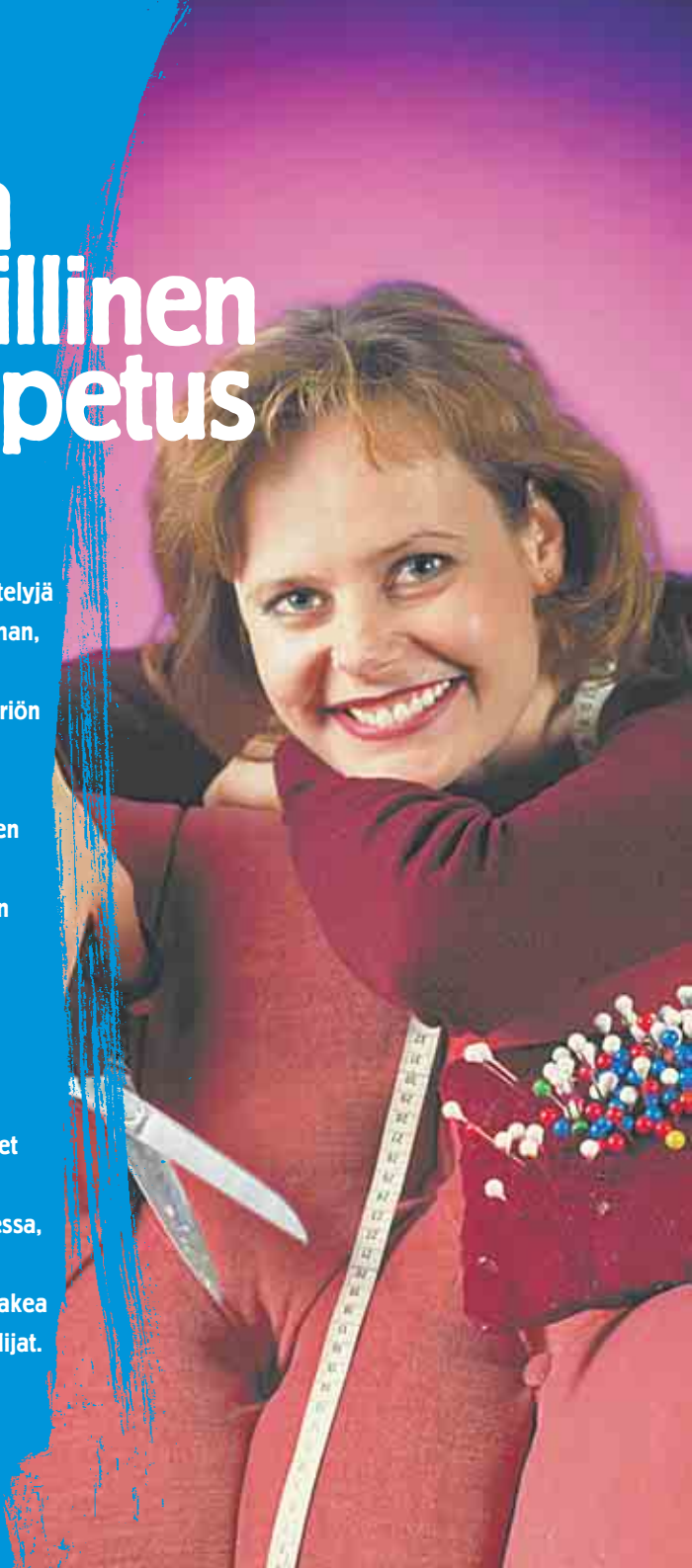
Ammatillinen erityisopetus

www.ammatillinenkoulutus.com
www.oph.fi www.edu.fi

Mitä on ammatillinen erityisopetus

Ammatillinen erityisopetus on tarkoitettu opiskelijoille, jotka tarvitsevat erityisiä opetusjärjestelyjä tai oppilashuoltopalveluja vamman, sairauden, kehityksessä viivästymisen, tunne-elämän häiriön tai muun syyn vuoksi. Opetus järjestetään mahdollisimman yksilöllisesti opiskelijan tarpeiden mukaisesti.

Ammatillisen erityisopetuksen tavoitteita ovat ammatillisen perustutkinnon suorittaminen, työelämään sijoittuminen, kehittyminen hyväksi ja tasapainoiseksi ihmiseksi ja yhteiskunnan jäseneksi. Tavoitteet ovat samat kuin muussakin tutkintotavoitteisessa koulutuksessa, vaikka toteutustapa saattaa olla erilainen. Koulutukseen voivat hakea sekä nuoret että aikuiset opiskelijat.

Valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus

Valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus on tarkoitettu opiskelijoille, jotka tarvitsevat harjaantumista perusvalmiuksissa. Valmentavaa ja kuntouttavaa opetusta ja ohjausta järjestetään ammatillisissa erityisoppilaitoksissa ja siihen järjestämisluvan saaneissa tavallisissa ammatillisissa oppilaitoksissa.

- 1.** Valmentava I eli ammatilliseen peruskoulutukseen valmentava opetus ja ohjaus on tarkoitettu opiskelijoille, joiden tavoitteena on perustutkinnon suorittaminen
- 2.** Valmentava II eli työhön ja itseenäiseen elämään valmentava ja kuntouttava opetus ja ohjaus on tarkoitettu niille vaikeamminvammaisille opiskelijoille, jotka eivät osallistu tutkintoon johtavaan koulutukseen.

Valmentavassa ja kuntouttavassa opetuksessa ja ohjauksessa opiskelijan arviointi perustuu opetussuunnitelmassa yksilöllisesti asetettuihin tavoitteisiin ja arviointi voi olla numeerista tai kuvailevaa.

Ammatillisen erityisopetuksen järjestäminen

Opiskelu järjestetään ensisijaisesti tavallisissa ammatillisissa oppilaitoksissa opetusta yksilöllisesti eriyttäen tai pienryhmissä. Opiskelijaksi voi myös hakeutua ammatillisiin erityisoppilaitoksiin, joiden tehtävänä on vastata vaikeimmin vammaisten opetuksesta.

Erityisopetuksessa opetus voidaan järjestää toisin kuin tavallisesti. Työpäivän pituutta tai opiskelun kokonaisaikaa voidaan muuttaa, mikäli opiskelun onnistuminen sitä edellyttää. Opiskelu voi olla työpainotteista ja tapahtua pääosin työpaikoilla. Opintoja voidaan suorittaa etäopiskeluna esim. sairaalajaksojen aikana.

Opiskelijalle voidaan hankkia yksilöllisiä palveluja ja apuvälineitä yhteistyössä kuntoutuspalvelujen järjestäjien kanssa. Näkövammaisille opiskelijoille voidaan hankkia näönkäytön ja liikkumisen apuvälineitä. Fyysisesti vammaiselle opiskelijalle voidaan rakentaa yksilöllisesti mitoitettu työskentely-ympäristö ja kuntoutusta tukevia välineitä. Kommunikointia tukemaan voidaan hankkia erilaisia puhetta tuottavia ja tukevia laitteita. Opetuksen tukena voidaan käyttää koulunkäyntiavustajia, tulkkeja ja oppilashuollon palveluja.

Oppimisvaikeuksia kompensoimaan ja oppimistaitoja kehittämään käytetään erilaisia menetelmiä. Tavallisia ovat tietokoneohjelmat; luku- ja kirjoitusohjelmat, matematiikan, äidinkielen ja vieraiden kielten taitoja harjaannuttavat ohjelmat. Tietokoneohjelmat toimivat myös opiskelun eriyttämisen välineinä.

HOJKS eli henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma

Jokaiselle erityisopiskelijalle tehdään henkilökohtainen opetuksen järjestämistä koskeva suunnitelma eli HOJKS. HOJKS sisältää myös henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman (HOPS) ja se on opiskelijan kehittymisen seurannan ja arvioinnin väline. Opiskelijan ja oppilaitoksen edustajien lisäksi suunnitelmaan voivat vaikuttaa vanhemmat, perusopetuksen opettajat, kunnan terveydenhuollon tai sosiaalitoimen edustajat sekä muut opiskelijan kannalta tärkeät sidosryhmät.

Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa määritellään opiskelijan tavoitteet, arviointi ja yksilölliset tukitoimet. Opiskelijan edellytysten ja tarpeiden mukaisesti voidaan tutkinnon tai yksittäisten opintokokonaisuuksien tavoitteita mukauttaa. Tavoitteiden asettelussa hyödynnetään opiskelijan vahvoja osaamisalueita. Tutkintotodistukseen tehdään merkintä mukautetuista tavoitteista.

Työllistyminen

Tutkinnon suorittaneet erityisopiskelijat voivat sijoittua työelämässä samoihin tehtäviin kuin muutkin opiskelijat. Opiskelijoiden työllistymistä edistetään työssäoppimisen jaksoilla jo opiskelun aikana sekä valmennetaan opiskelijoita tulevaa työnhakua varten. Mikäli työtä ei löydy, opiskelijat voivat käyttää työnhauksessa erityistyövoima-

neuvojen tai tuetusta työstä vastaavien henkilöiden palveluja tai osallistua oppilaitosten järjestämille urasuunnittelukursseille.

Erityisesti valmentavasta ja kuntouttavasta opetuksesta ja ohjauksesta valmistuneiden opiskelijoiden työllistyminen ja mahdolliset jatko-opinnot suunnitellaan jo opintojen aikana yhdessä opiskelijan, opiskelijan huoltajan, kotikunnan ja muiden sidosryhmien kanssa.

Jatko-opinnot

Perustutkinnon suorittaneella, tutkintotodistuksen saaneella erityisopiskelijalla on jatko-opintokelpoisuus, vaikka hän tarvitsisi jatko-opinnoissaankin erityisjärjestelyjä. Opiskelija voi suorittaa oman koulutusalan ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai alansa erillisiä lisäopintoja. Luontevia jatkokoulutusväyliä ovat ammattikorkeakoulut ja tiedekorkeakoulut niille erityisopiskelijoille, joita kiinnostavat teoreettiset opinnot.

Miten erityisopetukseen hakeudutaan?

Ammatilliseen erityisopetukseen haetaan yhteishaun tai siihen liittyvän joustavan haun kautta. Ammatillisilla erityisoppilaitoksilla on myös oma, yhteishausta erillinen hakumenettelynsä. Tietoja hakumenettelyistä ja koulutusmahdollisuuksista on koulutusoppaissa. Opiskelija voi siirtyä erityisen tuen piiriin myös opintojen aikana.

Ammatillisten oppilaitosten erityisopetuksesta saa lisätietoja koulutusoppaista ja Opetushallituksen sivuilta osoitteesta www.oph.fi

Ammatilliset erityisoppilaitokset

Monilla ammatillisilla erityisoppilaitoksilla on sivutoimipisteitä toisilla paikkakunnilla. Niistä saa parhaiten tietoa suoraan oppilaitoksista.

Aitoon kotitalousoppilaitos

Tulikalliontie 54, 36720 Aitoo,
<http://personal.inet.fi/yritys/aitoon.kotalousoppilaitos>

Alavuden erityisammattikoulu

Kasarmintie 10, PL 5, 63301 Alavus,
<http://www.aeak.fi>

Arlainstituutti

Puustellinmäki 4-6, 02600 Espoo,
<http://www.arlainst.fi>

Invalidiliiton Järvenpään koulutuskeskus

Mannilantie 27-29, PL 46,
04400 Järvenpää, <http://www.ijkk.fi>

Kaprakan ammatillinen koulutuskeskus

Silmutie 24, 83430 Käsämä,
<http://www.kaprakka.fi>

Keskuspuiston ammattiopisto

Tenholantie 10, 00280 Helsinki,
<http://www.invalidisaatio.fi>

Kiipulan ammattiopisto

Kiipulantie 507, 14200 Turenki,
<http://www.kiipula.fi>

Kuhankosken erityisammattikoulu

Kantolantie 442, 41340 Laukaa,
<http://personal.inet.fi/koulu/ek>

Kuulovammaisten ammattikoulu ja kehittämiskeskus

Vähäheikkiläntie 50, PL 64, 20811 Turku,
<http://kuulovak.fi>

Merikosken ammatillinen koulutuskeskus

Nahkatehtaankatu 3, PL 389, 90101 Oulu
<http://www.merikoski.fi>

Nikkarilan ammattioppilaitos

Pyhityntie 45, 76100 Pieksämäki
<http://personal.inet.fi/koulu/nikkarilan.ammattioppilaitos>

Perttulan erityisammattikoulu

Perttulantie 80, PL 146, 13101 Hämeenlinna
<http://htk.fi/perttula>

Yrkestraningskolan i Nykarleby

Äminnevägen 2, 66900 Nykarleby
<http://www.multi.fi>

Lisäksi valmentavan ja kuntouttavan opetuksen ja ohjauksen järjestämislupa on seuraavilla koulutuksen järjestäjillä

- Helsingin Diakonialaitoksen säätö
- Suomen Kirkon Sisälähetysseura ry
- Kisakalliosäätiö
- Vantaan kaupunki
- Valtakunnallinen valmennus- ja liikuntakeskus Oy
- Päijät-Hämeen koulutus konserni
- Lappeenrannan seudun ammatillisen koulutuksen kuntayhtymä
- Kaarinan kaupunki
- Turun kristillinen opisto
- Vaasan kaupunki
- Itä-Karjalan kansanopistoseura
- Itä-Savon ammattikoulutuksen kuntayhtymä
- Pohjois-Karjalan koulutus kuntayhtymä
- Siika-Pyhäjokilaakson kuntayhtymä
- Ylitornion kristillinen kansanopisto
- Rovaniemen ammattikoulutuksen kuntayhtymä
- Kouvolan seudun kuntayhtymä
- Mikkelin kaupunki

Ammatillinen erityisopetus on osa Suomen koulutusjärjestelmää ja sen tarkoituksena on taata tasa-arvoinen opiskelumahdollisuus niille nuorille ja aikuisille, joille opiskelu tavallisissa oppilaitoksissa on vaikeaa. Yksilöllisyys, joustavuus, henkilökunnan ammattitaito ja lisätyt opiskelijahuolto- ja palvelut ovat ne keinot, joilla opiskelijan opintoja tuetaan.

OPETUSHALLITUS

